

KEUZE TAALMETHODE

Keuzecriteria

Uitgangspunten methode?

- Geënt op ERK?
- Gericht op competentieleren?
- Aansluiting op ERIJ-methode?
- Eéntalig- of tweetalig?
- Handelingsgericht?
- Interactief (computerondersteund)
- Beroepsgeoriënteerd?
- Voor welke leerjaren is de methode bedoeld?
- Hoeveel tijd vergt de methode (per leerjaar)?

Werken op je eigen niveau?

Oefenstof op verschillende niveaus, differentiatie in instructie, interactief, gedifferentieerd.

Referentieniveau A1/A2/B1

Biedt de methode materiaal aan op het juiste referentieniveau?

Weten wat je (aan)leert!

Leerlingen leren beter als ze weten wat ze gaan leren, wat ze moeten weten en waarom. Zijn de lesdoelen in begrijpelijke taal opgenomen in de leerlingmaterialen. Vindt er reflectie op het geleerde plaats? Bevat de methode leerlijnoverzichten, zodat duidelijk is wanneer bepaalde doelen aangeboden en herhaald worden. Wort grammaticale kennis expliciet aangeleerd? Welke onderwerpen komen aan bod, in welke volgorde?

Docentenhandleiding

Voorziet de methode in een docentenhandleiding met de juiste oplossingen en aanvullende ondersteuning voor de opzet en uitvoering van de les?

Aandacht voor woordenschat

Besteedt de methode veel en expliciet aandacht aan het aanleren van basis- en beroepswoordenschat. Welke methodiek wordt er aangewend voor het aanleren van de woordenschat? Hoeveel woorden worden er per leerjaar aangeleerd? Wat is de frequentie van deze woorden? Hoe zijn de aan te leren woorden geclusterd en geordend? (Op hoofdstuk, op onderwerp, alfabetisch?)

Organisatiegemak

Hoe gestructureerd is de methode?, Ben je er snel in thuis?.

De methode in de praktijk / proefles

Welke ervaring hebben collega's elders in ons roc / in de regio met de methode opgedaan? Zijn er alternatieven? Hebben we gelegenheid om een proefles te verzorgen met het materiaal? Is er gelegenheid voor een verslagronde?

Welke gezichtspunten moeten het zwaarst wegen in de eindbeoordeling?

Wat zijn de knelpunten in de huidige methode/ Heeft de beoordelen methode daarvoor een oplossing?

Wat is de rol van het team bij de besluitvorming over de methode-keuze?

Wat kost de methode? Hoeveel financiële ruimte is er voor de te kiezen methode?

Wordt de methode gefaseerd ingevoerd, of starten we er mee in alle leerjaren tegelijk?

Verzorgt de uitgever trainingen?

Checklist taalmethodekeuze

De beoordeling wordt gegeven op een vierpuntsschaal: 1=slecht, 2=onvoldoende, 3=voldoende, 4=goed (0=niet gevonden of niet van toepassing)

1. Visie/uitgangspunten:	Methode :
1.1 De leeractiviteiten zijn betekenisvol*.	0 1 2 3 4
1.2 De methode richt zich op het aanleren van strategieën*.	0 1 2 3 4
1.3 Sociaal leren* heeft binnen de methode een belangrijke plaats.	0 1 2 3 4
<i>Gemiddelde score / gewogen totaalscore</i>	

2. Didaktiek:	Methode :
2.1 Basiskennis en basisvaardigheden worden aangeleerd door middel van instructie.	0 1 2 3 4
2.2 De methode reikt concrete coöperatieve werkvormen* aan	0 1 2 3 4
2.3 Opgaven zijn zoveel mogelijk functioneel* van aard.	0 1 2 3 4
2.4 De methode kent gevarieerde oefenvormen.	0 1 2 3 4
2.5 De spellingleergang gaat uit van het principe van het aanleren van categorieën.	0 1 2 3 4
<i>Gemiddelde score / gewogen totaalscore</i>	

3. Leerstof:	Methode :
3.1 De methode dekt de leerlijnen voor de taaldomeinen spreken/luisteren, taalbeschouwing (waaronder grammatica), spelling, woordenschat, stellen en ICT.	0 1 2 3 4
3.2 Het woordenschatonderwijs bevat voldoende woorden* per leerjaar.	0 1 2 3 4
3.3 Woordleerstrategieën maken deel uit van het woordenschatonderwijs.	0 1 2 3 4
3.4 In het woordenschatonderwijs wordt gebruik gemaakt van de viertakt-model*	0 1 2 3 4
3.5 Voor alle taaldomeinen is er voldoende oefenstof.	0 1 2 3 4
3.6 In het stelonderwijs worden verschillende tekstvoorten geoefend.	0 1 2 3 4
<i>Gemiddelde score / gewogen taalscore</i>	

4. Organisatie	Methode :
4.1 De methode biedt voldoende gelegenheid om voldoende tijd* aan taal/ spellings-onderwijs per week te besteden naar het niveau en beschikbare tijd van de groep/school.	0 1 2 3 4
4.2 De methode biedt een werkbaar model voor verschillende niveaugroepen.	0 1 2 3 4
4.3 De methode biedt voldoende materiaal voor zelfstandig werken.	0 1 2 3 4
<i>Gemiddelde score / gewogen taalscore</i>	

5. Differentiatie	Methode :
5.1 Er is leerstof om te differentiëren naar tempo	0 1 2 3 4
5.2 Er is leerstof om te differentiëren naar niveau.	0 1 2 3 4
5.3 De methode houdt rekening met de verschillende leerstijlen van kinderen.	0 1 2 3 4
5.4 De handleiding geeft de leerkracht duidelijke handreikingen voor differentiatie in de instructiefase (waaronder verlengde instructie).	0 1 2 3 4
5.5 Er zijn wekelijks aparte voorinstructielessen opgenomen	0 1 2 3 4
<i>Gemiddelde score / gewogen taalscore</i>	

6. Toetsing:	Methode
6.1 Voor alle 'schriftelijke' doelen: taalbeschouwing, stellen, spelling, woordenschat zijn er na elke leerstofeenheid (blok, thema) toetsen.	0 1 2 3 4
6.2 De getoetste leerstof is in voldoende mate in de lessen aan bod gekomen	0 1 2 3 4
6.3 De toetsen zijn genormeerd*.	0 1 2 3 4
6.4 De methode biedt passende vervolgcacties na de toetsen (herhaling, verrijking).	0 1 2 3 4
6.5 De handleiding geeft richtlijnen voor het gebruik van een portfolio*.	0 1 2 3 4
6.6 De registratie is eenvoudig en overzichtelijk.	0 1 2 3 4
<i>Gemiddelde score / gewogen taalscore</i>	

7. Handleiding:	Methode
7.1 De handleiding biedt een duidelijke theoretische verantwoording.	0 1 2 3 4

7.2 De handleiding geeft een heldere omschrijving van de leerlijnen.	0 1 2 3 4
7.3 De handleiding geeft beknopte, gefaseerde lesbeschrijvingen inclusief de benodigde onderwijstijd	0 1 2 3 4
7.4 In de lesbeschrijving is het lesdoel (in termen van leerling-vaardigheden) opgenomen	0 1 2 3 4
7.5 De voorbereidingstijd is acceptabel*.	0 1 2 3 4
<i>Gemiddelde score / gewogen taalscore</i>	

8. Leerling materiaal:	Methode
8.1 Voor in ieder geval spelling en woordenschat is er ICT waar de leerlingen zelfstandig mee kunnen werken	0 1 2 3 4
8.2 De software kent een leerkrachtdeel waarin specifieke instellingen mogelijk zijn.	0 1 2 3 4
8.3 De software registreert de vorderingen op overzichtelijke wijze.	0 1 2 3 4
8.4 Het materiaal is aantrekkelijk	0 1 2 3 4
8.5 Er zijn handzame antwoordenboekjes.	0 1 2 3 4
8.6 Het leerling materiaal kent duidelijk omschreven opdrachten.	0 1 2 3 4
<i>Gemiddelde score / gewogen taalscore</i>	

9. Aansluiting bij schoolconcept:	Methode
9.1 De methode past wat bij de opvattingen en de werkwijze van de school	0 1 2 3 4
9.2 De methode kan helpen bij het tot stand brengen van onderwijsvernieuwing	0 1 2 3 4
<i>Gemiddelde score / gewogen taalscore</i>	

10. Eigen punten	Methode
10.1	0 1 2 3 4
10.2	0 1 2 3 4
<i>Gemiddelde score / gewogen taalscore</i>	

Toelichting op het gebruik van de checklist:

Betekenisvol : betekenisvol taalonderwijs sluit aan bij de belangstelling en voorkennis van de leerlingen.

Strategieën: een strategie is een bewuste aanpak van een 'probleem'. Bijvoorbeeld het gebruikmaken van een regel bij het spellen van woorden, of het voorspellen van het vervolg tijdens het begrijpend lezen.

Directe instructie: een bekend en bewezen effectief instructiemodel dat bestaat uit de volgende stappen: Oriëntatie– Presentatie- Begeleide inoefenen– Zelfstandige verwerking– Terugkoppeling.

Constructief leren: leren binnen een krachtige leeromgeving waarin leerlingen zelf keuzes kunnen maken en een eigen betekenis leren toekennen aan de leerinhoud.

Coöperatieve werkvormen: samenwerkingsopdrachten waarbij vaste afspraken zijn gemaakt over rollen en taken.

Functionele opdrachten : een functionele schrijfoopdracht is bijvoorbeeld het schrijven van een verslag van een sportwedstrijd voor de schoolkrant. Een functionele spreek- en luisteropdracht is het voeren van een telefoongesprek.

Beheersingsleren: de leerstof is opgedeeld in kleine leerstofeenheden. Na elke eenheid volgt een toets. Na de toets krijgen de leerlingen die de leerstof nog niet beheersen extra uitleg en oefening tot ze de stof wel onder de knie hebben. Daarna volgt voor de hele groep de volgende leerstofeenheid.

Voldoende woorden: NT2-leerlingen en leerlingen uit taalarme milieus hebben veelal een grote woordenschat-achterstand. Om die achterstand in te lopen moeten ze per jaar wel 1000 woorden extra leren. Dat zijn er 5 per schooldag.

Viertakt-model: de didactische aanpak (ontwikkeld door Marian Verhallen) die bestaat uit vier fasen: voorbereiden, semantiseren, consolideren en controleren.

Voldoende tijd per taaldomein: op scholen met veel leerlingen met een taalachterstand moet de tijd die aan taal/lezen en rekenen besteed wordt de helft van de schooltijd bedragen. Dit komt neer op ca. 9 uur taal/lezen per week.

Genormeerd: de ruwe scores op de toets worden omgezet in normscores die minimaal aanduiden wat onvoldoende en wat voldoende is. De spellingtoetsen bevatten beheersingscriteria.

Portfolio: een portfolio is een doelgerichte verzameling werk van een leerling, samengesteld gedurende een bepaalde periode. De leerling kiest dit werk zelf. Aan de hand van het portfolio laat hij zien wat hij heeft geleerd, hoe dat is gegaan en wat hij in de volgende periode wil leren.

Vorbereidingstijd: een ervaren leerkracht heeft gemiddeld aan 10 minuten genoeg om een les voor te bereiden.